

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele „Tegevuskava, et viia tolliliit järgmisele tasemele““

(COM(2020) 581 final)

(2021/C 220/07)

Raportöör: **Anastasis YIAPANIS**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Komisjon, 11.11.2020
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 304
Vastutav seksioon	ühtse turu, tootmise ja tarbimise seksioon
Vastuvõtmine seksioonis	2.3.2021
Vastuvõtmine täiskogus	24.3.2021
Täiskogu istungjärk nr	559
Hääletuse tulemus (poolt/vastu/erapooletuid)	259/0/6

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kiidab heaks järgmiseks viieks aastaks koostatud väga konkreetse liikmesriikide tolliasutuste toetamise tegevuskava. Koos korrapärase mõjuhinnangutega tagab see pärast rakendamist ELi tollitegevuse tõelise ajakohastamise.

1.2. Ehkki ajakohastamine algas 2016. aastal liidu tolliseadustiku kasutuselevõtuga,⁽¹⁾ on hiljutise arengu, näiteks suurenevate kaubavoogude, heal järjel oleva e-kaubandussektori, tollimaksude ja käibemaksu tasumisest kõrvalehoidmise, ebaseadusliku kauplemise ja kauba väärtuse tegelikust väiksemana näitamise tõttu vaja olukorraga tegeleda kiiresti ja kooskõlastatult. Ühendkuningriigi lahkumine tolliliidust tekitab juba tolliasutustele suuremat töökoormust ning konkreetseid raskusi.

1.3. Nii kaugelenägeva kava elluviimiseks on vaja piisavat jagatud rahastamist. Komitee ei ole kindel, kas kõik liikmesriigid on valmis kavandatud ajakava aktsepteerima ja oma osa rahast andma.

1.4. Kiiresti on vaja laiendada tolliasutuste ning teiste õiguskaitse- ja valitsusasutuste koostööd ja koostalitlusvõimet. Tolliteenuste tulemuslikkust võib parandada ka heade tavade jagamine ning suurte andmehulkade nõuetekohane haldamine võib anda võimaluse võtta kasutusele tarneahelate arukas järelevalvesüsteem ning suurendada tulevikuanalüüsi tegemise võimekust.

1.5. Tolliasutustele tuleks tagada piisavad vahendid kõigi mitterahaliste kohustuste täitmiseks ning kehtestada tuleks ka kontrolli miinimumstandardid ja vähim nõutud töötajate arv. Komitee hinnangul on äärmiselt oluline võtta esimesel võimalusel vastu turujärelevalve määruse⁽²⁾ rakendusaktid.

1.6. Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku heakskiitmise äärmiselt pikk protsess ja 27 ELi liikmesriigi juhtide raskused hädavajalikes meetmetes kokkuleppele jõudmisel seavad ohtu nii ELi majanduse korraliku taastumise kui ka kohese toetuse, mida vajavad kodanikud ja ettevõtted.

1.7. Komitee soovitab viivitamata uurida võimalust, kuidas saaks kavandatud tegevuskavas kasutada plokiahelatehnooloogiat. Lisaks on võimalik kergesti rakendada robotika ja tehisintellekti pakutavaid tehnoloogilisi uuendusi ja olemasolevaid uuenduslikke lahendusi, saades kiireid asjakohaseid tulemusi.

⁽¹⁾ ELT L 269, 10.10.2013, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 169, 25.6.2019, lk 1.

1.8. Komitee soovib pöörata erilist tähelepanu kõige nõrgematele ELi tolliterritooriumile sisenemise ja sealt väljumise kohtadele ning tunnistab, et tolliliidu tugevus sõltub selle kõige nõrgemast lülisest. Nõuetekohane, paremini kooskõlastatud ja terviklikum riskijuhtimissüsteem vähendaks asutustevahelisi lõhesid ja tugevdaks ahela kõige nõrgemaid lüüsid. Seetõttu oleks väga tervitatav 2021. aasta II kvartalis jõustuv uus riskijuhtimisstrateegia.

1.9. Liidu tolliseadustiku kohase elektroonilise impordikontrollisüsteemi (ICS2) ühendamiseks teiste elektrooniliste süsteemidega on vaja konkreetseid rahalisi vahendeid. Komitee rõhutab seesuguse keeruka võrgustiku nõuetekohase haldamise tähtsust.

1.10. Komitee osutab sellele, et vaja on tagada piisavad inimressursid ja nõuetekohane väljaõpe personalile laadimis- ja saabumiselsete andmete analüüsimisel. Komitee on juba nõudnud, et „tuleks välja töötada ühised koolitusraamistikud, mis põhinevad Euroopa Liidu tollivaldkonna oskuste raamistikul“⁽³⁾.

1.11. Eurofisci maksupettusega võitlemise talituse raames ELi maksuteabekeskuse loomine on juba oluline samm edasi ja komitee ootab selles küsimuses huviga komisjoni hinnangut.

1.12. E-kaubandus on VKEde jaoks väga tähtis majandussektor. Komiteele teeb muret, et teatistes ei räägita selle kaugelenägeva tegevuskavaga VKEdele soodsa raamistiku loomist.

1.13. Komitee leiab, et platvormidel on olulisi andmeid, mida tolliasutused saaksid kasutada, ent selleks tuleks teha konkreetseid investeeringuid IT-tarkvarasse, näiteks automaatsetesse robotsüsteemidesse. Platvormidele tuleks eraldada rahalisi vahendeid selliste andmete kogumiseks, mida muidu ei vajata. Komiteel on siiski hea meel, et komisjon on praegu läbi vaatamas internetipõhiste kauplemiskohtade rolli ja kohustusi.

1.14. Kiiresti on vaja teha kõikehõlmav analüüs liidu rahvusvaheliste tolliküsimustes koostöö tegemise ja vastastikuse haldusabi pakkumise süsteemide kohta. See aitaks nõudeid tõhusamalt jõustada.

1.15. Komitee kiidab heaks ELi ühtse tolliliidese keskkonna kasutuselevõtmise ettepaneku ja toetab seda täielikult.

1.16. Komiteele teeb muret asjaolu, et juhul, kui liikmesriigid ei kiida heaks vastuolulist ELi tolliameti projekti, tekitaks seesuguse keeruka ja omavahel seotud süsteemi haldamine komisjoni talitustele lisakoormust.

1.17. Komitee usub kindlalt, et sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamine aitab selle kaugelenägeva kava ellu viia, tagades ühtlasi selle pakutavate hüvede laia jaotumise nii üldsusele kui ka ettevõtetele.

2. Sissejuhatus

2.1. ELi tolliliit on tegutsenud alates 1968. aastast ning tegeleb kogu kaubavahetusega 27 liikmesriigis. Tolliliit võimaldab igal aastal kaubelda enam kui 3,5 triljoni euro väärtuses kaupadega ning ELi tolliasutused töötlevad igas sekundis 27 deklareeritavat eset.

2.2. Pärast Euroopa Komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni uue ametiajaga seotud poliitiliste suuniste väljakuulutamist avaldas Euroopa Komisjon 28. septembril 2020 kaugelenägeva tegevuskava, mille eesmärk on tolliliidu täiustamine, muutes selle 2025. aastaks arukamaks, lihtsamaks ja digitaalsemaks. Sellel oleks soodne mõju nii ELi tuludele kui ka Euroopa kodanike julgeolekule ja ohutusele. Lihtsam ja kiirem aruandluskohustus tuleks kasuks ka ettevõtetele.

⁽³⁾ Komitee arvamus teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse integreeritud piirihalduse fondi osana tollikontrolli seadmete rahastamisvahend“ (ELT C 62, 15.2.2019, lk 67).

2.3. Komitee on juba rõhutanud, et „tõhus tolliliit on Euroopa integratsiooniprotsessi vältimatu eeltingimus, et tagada kaupade tõhus, ohutu ja läbipaistev liikumine koos tarbijate ja keskkonna kõige parema kaitse, kvaliteetsemate töökohtade ning tõhusa pettuse- ja võltsimisvastase võitlusega“ koos tarbijate ja keskkonna kõige parema kaitse, kvaliteetsemate töökohtade ning tõhusa pettuse- ja võltsimisvastase võitlusega“⁽⁴⁾.

2.4. Seetõttu on komiteel heameel järgmiseks viieks aastaks koostatud väga konkreetse tegevuskava üle, mis hõlmab 30 kavandatud ja tähtjalist tegevust liikmesriikide tolliasutuste toetamiseks. Need meetmed on rühmitatud nelja teema alla: riskijuhtimine, e-kaubanduse haldamine, nõuete täitmise edendamine ja ühe üksusena tegutsevad tolliasutused.

2.5. Praeguses tollisüsteemis on ilmnenud vajakajäämisi ja nõrku kohti. Samas ei kasutata tõhusalt kõigi liikmesriikide tolliasutuste vahel jagatavat suurt andmehulka. Euroopa Parlament ja Euroopa Kontrollikoda on juba avaldanud muret saamata jäänud tulu pärast, mis tuleneb imporditavate kaupade ebatõhusast tollikontrollist.

2.6. Tollimaksud moodustavad olulise osa ELi eelarvest, ulatudes umbes 14 %-ni kõigist tuludest. Euroopa Komisjoni Pettustevastane Amet (OLAF) on leidnud, et tollipettus on laialdaselt levinud, ning soovitanud nõuda perioodi 2017–2019 eest tollimaksu tasumist enam kui 2,7 miljardi euro suuruses summas. Kolmandatest riikidest imporditakse hinnanguliselt aastas 121 miljardi euro väärtuses võltsitud kaupu, intellektuaalomandiõiguste rikkumise teel teenitakse aga üle 83 miljardi euro müügitulu ning sellega kaasneb 15 miljardi euro ulatuses saamatajäänud maksutulu.

2.7. Rõõmustav on aga see, et peaaegu 100 % tollideklaratsioonidest esitatakse elektrooniliselt.

3. Üldised märkused

3.1. Tolliliit vajab kiireid investeeringuid nii tarkvara kui ka inimeste võimekuse parandamiseks. Ehkki ajakohastamine algas 2016. aastal liidu tolliseadustiku kasutuselevõtuga,⁽⁵⁾ on suurenevate kaubavoogude, heal järjel oleva e-kaubandussektori, tollimaksude ja käibemaksu tasumisest kõrvalehoidmise, ebaseadusliku kauplemise ja kauba väärtuse tegelikust väiksemana näitamise tõttu vaja olukorraga tegeleda kiiresti ning kooskõlastatult. Lisaks vastutavad tolliasutused ka kaupade kontrollimise eest paljudel mitterahalistel eesmärkidel. Komitee tunnustab, et tolliliidu tugevus sõltub selle kõige nõrgemast lülist ning soovib seetõttu pöörata erilist tähelepanu kõige nõrgematele ELi tolliterritooriumile sisenemise ja sealt väljumise kohtadele. Liikmesriigid peaksid võimalikult palju kasutama uut tollikontrolli seadmete rahastamisvahendit, mis on spetsiaalselt välja töötatud selleks, et aidata neil osta, hooldada ja asendada nüüdisaegseid tollikontrolliseadmeid.

3.2. Ühendkuningriigi lahkumine tolliliidust tekitab juba tolliasutustele suuremat töökoormust ning erilisi raskusi. Tollideklaratsioonide arv suureneb eeldatavasti tollikontrolli uuesti kasutusele võtmisega märkimisväärselt.

3.3. Kiiresti on vaja tolliasutuste ning teiste õiguskaitse- ja valitsusasutuste suuremat koostööd ja koostalitlusvõimet. Komitee on juba hoiatanud, et „koostöö liikmesriikide eri asutuste ja institutsioonide – politsei-, teabe-, kohtu-, tolli- ja maksuasutuste – vahel ei ole kaugeltki optimaalne“⁽⁶⁾.

3.4. Tolliasutused on tugevalt kaasatud terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse vastasesse võitlusesse. Ainuüksi 2019. aastal arestisid tolliasutused 400 tonni narkootikume, 3 699 tulirelva ning 3,5 miljardit tubaka- ja sigarettitoodet. 11,5 % kõigist sularahadeklaratsioonidest ei ole olnud täidetud korrektselt, millega oli kokku seotud umbes 331 miljonit eurot⁽⁷⁾.

3.5. Sektori jaoks, mis töötleb suurt hulka deklaratsioone, tooteandmete, makse jms on andmehaldus äärmiselt tähtis. Olemasoleva suure andmehulgaga toimetulek tähendaks praeguse tollisüsteemiga võrreldes kohest ja tähendusriikast paranemist ning võimaldaks ka paremini ja asjakohasemalt reageerida üha süvenevatele probleemidele. See võimaldaks ka tarneahelate arukat järelevalvet ja suurendaks tuleviku analüüsi võimekust.

⁽⁴⁾ ELT C 367, 10.10.2018, lk 39.

⁽⁵⁾ ELT L 269, 10.10.2013, lk 1.

⁽⁶⁾ ELT C 246, 28.7.2017, lk 22.

⁽⁷⁾ Teine iga kahe aasta tagant esitatav aruanne ELi tolliliidu ja selle juhtimise arendamisel tehtud edusammude kohta.

3.6. Komitee on üsna pettunud, et Euroopa Komisjon kutsub teatise viimases lauses AINULT Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles seda tegevuskava toetama, jättes kaasamata Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee. Oleme kindlalt veendunud, et sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamine aitab selle kaugelenägeva kava ellu viia. Ühtlasi tagatakse kavaga pakutavate hüvede lai jaotumine nii üldsusele kui ka ettevõtetele.

4. Erimärkused

4.1. Komitee on algusest peale hinnanud kaugelenägevat tegevuskava ja meetmete rakendamise konkreetseid tähtaegu. See on selge samm edasi ja toob pärast rakendamist koos korrapärase mõjuhindamisega kaasa tolliasutuste tõelise ajakohastamise kogu ELis.

4.2. Nii kaugelenägeva kava elluviimiseks on vaja piisavat rahastamist. Ehkki mõni kavandatud tegevussuund nõuab jagatud rahastamist ja EL on juba valmis oma osa andma, ei ole komitee siiski kindel, kas kõik liikmesriigid on valmis kavandatud ajakava järgima ning oma osa rahast andma. Ettepaneku edu tagab ainult põhjalikult kooskõlastatud rahastamine ja rakendamine.

4.3. On aga selgunud, et ELi struktuurid on nõrgad ning reageerivad viivitusega ja kooskõlastamata kriisiolukordadele, kaasa arvatud COVID-19 pandeemia. Prantsusmaa presidendi Emmanuel Macroni üleskutse Schengeni ala ümber korraldada ja tema soov analüüsida uuesti inimeste vaba liikumist ELis on tõsised ja ka muret tekitavad märgid.

4.4. Lisaks seab järgmise mitmeaastase finantsraamistiku heakskiitmise äärmiselt pikk protsess ohtu nii ELi majanduse korraliku taastumise kui ka kohese toetuse, mida vajavad nii üldsus kui ka ettevõtted. Näib, et ELi 27 liikmesriigi juhtidel on üha raskem jõuda kokkuleppele hädavajalikes meetmetes, samal ajal kui lahenduste otsimise perioodi pikkus ja lahenduste ebakindel iseloom näitavad, et ELi juhtimissüsteem on aegunud ja ebatõhus.

4.5. Ehkki seda analüüsiti ja arutati juba 2018. aastal, ei sisalda praegune ettepanek üldse plokiahelatehnoloogia kasutamist. Komitee on arvamisel, et tollisüsteem on nende arenduste kasutuselevõtmiseks sobiva struktuuriga, ja soovib kohe uurida võimalust plokiahelatehnoloogia kavandatud tegevuskavasse lisamiseks.

4.6. Komitee märgib ka seda, et üldse ei ole analüüsitud võimalust kasutada tollioperatsioonide uuendamiseks robotikat ja tehisintellekti. Komitee usub, et robotika ja tehisintellekti pakutavaid tehnoloogilisi uuendusi ja olemasolevaid uudseid lahendusi saaks sellises keerukas tegevuskavas hõlpsasti rakendada ning need annaksid kohe märkimisväärseid tulemusi.

4.7. Riskijuhtimine

4.7.1. Pärast 2005. aastal liidu tolliseadustikule julgeolekualaste muudatuste lisamist on EL juba tegelenud riskijuhtimisega, tuginedes seejuures kahele kaitseliinile: kaupade eelnev hindamine ning nende kontrollimine enne ja pärast tolliterritooriumile saabumist. Komitee on arvamisel, et suurimad raskused tekivad menetluste kooskõlastamata rakendamisest liikmesriikides ja riikidevahelisest puudulikust teabevahetusest. Nõuetekohase, paremini kooskõlastatud ning terviklikuma riskijuhtimissüsteemi tagamine vähendaks asutustevahelisi lõhesid ja tugevdaks ahela kõige nõrgemaid lüüsid. 2021. aasta II kvartalis jõustuv uus riskijuhtimisstrateegia on seega väga lootustandev.

4.7.2. Digiüleminek ja e-kaubanduse esilekerkmine muudavad interneti teel ostude sooritamise lihtsamaks kogu maailma tarbijate jaoks. Kõik tooted ei vasta aga Euroopa kõrgetele tooteohutuse ja/või tarbijakaitse standarditele. See tuleb tarbijatele tihti üllatusena. Komitee tunneb heameelt püüdluse üle riskijuhtimist tugevdada, et kaitsta ühtset turgu ja eelkõige liidu kodanikke nõuetele mittevastavate ja ohtlike toodete eest.

4.7.3. Ühisanalüüsivõimekuse algatuse ettepanek on kindlasti samm õiges suunas. Tervitatav on ka andmete jagamine pettustevastaste õiguskaitseasutustega. Komitee ei ole siiski kindel, kas ICS2 ühendamiseks teiste elektrooniliste süsteemidega leitakse vajalikud rahalised vahendid. Järgmine otsene murekoht puudub seesuguse keeruka võrgustiku juhtimist ning vajalike erialaste oskuste ja nõuetekohase väljaõppega töötajate olemasolu.

4.7.4. Komiteele teeb muret ka asjaolu, et juhul, kui liikmesriigid ei kiida heaks vastuolulist ELi tolliameti projekti, tekitaks seesuguse keeruka ja omavahel seotud süsteemi haldamine komisjoni talitustele lisakoormust.

4.7.5. Euroopa Komisjon on teinud ettepaneku teha 2024. aastani kõigile toodetele ja kõigile transpordivahenditele laadimis- ja saabumiseelsete andmete analüüs. Ei ole aga teada, milliseid töötajaid igas liikmesriigis selle jaoks vajatakse, mis tasemel ja kui pikaajalist väljaõpet need töötajad vajavad. Sama kehtib ka saabumisjärgsete menetluste jaoks kavandatud eraldi riskijuhtimise kohta. Komitee on juba nõudnud, et „tuleks välja töötada ühised koolitusraamistikud, mis põhinevad Euroopa Liidu tollivaldkonna oskuste raamistikul, mille eesmärk on ühtlustada ja suurendada tolli tulemuslikkuse standardeid kõikjal ELis“⁽⁸⁾.

4.8. E-kaubanduse haldamine

4.8.1. E-kaubandus on toonud märgatavaid hüvesid ja võimalusi nii üldsusele kui ka ettevõtetele. Sellega kaasnevad siiski ka suured probleemid, kuidas tagada kauplemisel vastavus maksu- ja tollinõuetele ning ka seoses arvukate tollivormistuste taotlustega kontrollida kaupa mitmesugustel mitterahalistel eesmärkidel, mille hulka kuuluvad turvalisus, julgeolek, intellektuaalomandi õigused. Komitee tunnustab tolliasutuste olulist rolli nõuetele mittevastavate ja/või ohtlike toodete ühtsele turule pääsemise takistamisel ja leiab, et nendele asutustele tuleb tagada piisavad vahendid ka kõigi mitterahaliste kohustuste täitmiseks.

4.8.2. Loodetakse, et 2021. aastal rakendatav e-kaubanduse käibemaksusüsteemi käsitlev pakett⁽⁹⁾ toob liikmesriikide eelarvetesse märkimisväärset tulu ning loob ettevõtetele võrdsed võimalused. Eurofisci maksupettusega võitlemise talituse raames ELi maksuteabekeskuse loomine on suur edusamm, millega tagatakse tolliasutuste juurdepääs teabele. Komitee ootab selles küsimuses huviga Euroopa Komisjoni hinnangut.

4.8.3. Komitee on arvamusel, et parim viis e-kaubanduse reguleerimiseks ja haldamiseks on tugevdada OECD- ja G20-sisest koostööd teiste riikidega. Komitee on juba rõhutanud, et „majanduse digitaliseerimisele kohaldatav maksupoliitika ning vahendite ja operatiivsete lahenduste väljatöötamine peavad olema rahvusvaheliselt kooskõlastatud“⁽¹⁰⁾.

4.8.4. E-kaubandus on VKEde jaoks väga tähtis majandussektor. Piiriülene kaubandus on aga juba killustunud mitmesuguste olemasolevate tõkete tõttu ja komiteele teeb muret, et teatistes ei räägita selle kaugelenägeva tegevuskavaga VKEdele soodsa raamistiku loomist. Septembri Eurobaromeetri uuringu andmetel müüb ainult 4 % VKEdest oma kaupu teiste liikmesriikide tarbijatele⁽¹¹⁾.

4.8.5. Ettepanek kehtestada platvormidele tolliaruandluse kohustus võib olla seaduskuulekate ettevõtjate jaoks koormav. Platvormidel on olulisi andmeid, mida tolliasutused saaksid kasutada, ent selleks tuleks teha konkreetseid investeeringuid neid andmeid koguvasse ja esitavasse IT-tarkvarasse. Viivitamata tuleks uurida automaatsete robotikasüsteemide kasutamise võimalust, kuna need võivad osutada aruandluskohustuse täitmise lihtsustamisel asendamatuks. Komitee on ka seisukohal, et kui nendel ettevõtetel palutakse koguda andmeid, mida nad muidu ei vajaks, tuleb neile eraldada selleks vajalikud rahalised vahendid. Nende andmete haldamine on äärmiselt tähtis tolli- ja käibemaksupettuse, kauba väärtuse tegelikust väiksemana näitamise, ebaõige päritolu deklareerimise jms vastu võitlemisel. Komitee on juba nõudnud, et „töötataks välja Euroopa standard selliste andmete ja teabe kogumiseks platvormide kasutajate kohta, mida platvormid peavad maksuasutustele edastama“⁽¹²⁾.

4.8.6. Komiteel on siiski hea meel, et komisjon on praegu läbi vaatamas internetipõhiste kauplemiskohtade rolli ja kohustusi. Nendel kauplemiskohtadel peaks olema suurem vastutus ja suuremad kohustused oma platvormidel müüdavate kaupade nõuetele vastavuse ja ohutuse kontrollimisel.

⁽⁸⁾ ELT C 62, 15.2.2019, lk 67.

⁽⁹⁾ Piiriülese e-kaubanduse käibemaksusüsteemi ajakohastamine.

⁽¹⁰⁾ ELT C 364, 28.10.2020, lk 62.

⁽¹¹⁾ Eurobaromeetri kiiruurung nr 486.

⁽¹²⁾ ELT C 364, 28.10.2020, lk 62.

4.9. Nõuete täitmise edendamine

4.9.1. Usaldusväärsetele kauplejatele juba tehakse ELi tollialastes õigusaktides sätestatud kriteeriumide järgimise eest soodustusi. Komitee toetab kolmandate riikidega sõlmitud olemasolevate sooduslepingute kavandatavat järelevalvet. Kõikehõlmav analüüs liidu rahvusvaheliste tolliküsimustes koostöö tegemise ja vastastikuse haldusabi pakkumise süsteemide kohta lihtsustaks nõuete jõustamist.

4.9.2. Ettepanek võtta vastu ELi ühtne tolliliidese keskkond on kõigile pooltele kasulik projekt ja komitee toetab seda täielikult. Erasektorile oleks kasulik ühe toiminguga aruannete esitamise võimaluses, eri asutused saaksid aga valida neile vajalikud andmed. See on kõigi poolte jaoks selge samm edasi ning prognooside kohaselt säästab see esimesel seitsmel rakendamisaastal ettevõtete jaoks tollihalduse arvelt kokku 690 miljonit eurot.

4.9.3. Siiski on üsna raske mõista, miks peaks liidu tolliseadustiku kavandatav analüüs näitama, et elektroonilised süsteemid on vähem kui neli aastat pärast ettepaneku vastuvõtmist juba aegunud.

4.9.4. Killustatud sanktsioonid, mida rakendatakse eri liikmesriikides nõuetele mittevastavuste korral, moonutavad ühtsel turul konkurentsi ning võimaldavad süsteemi nõrkade lülide teket. Tugeva ja ühetaolise raamistiku loomine tugevdaks tolliliitu tervikuna. Ehkki see on teoreetiliselt suurepärase plaan, ei saa komitee aru, kuidas Euroopa Komisjon kavatses selle ellu viia, sest 2013. aastal lükati samal teemal esitatud ettepanek tagasi.

4.9.5. Samuti on raske tagada ühtset kontrolli, kui tolliametnike arv erineb liikmesriigist sõltuvalt vahemikus 7–70 tolliametnikku 100 000 elaniku kohta ⁽¹³⁾. Komitee soovib lisada kontrolli ja vajalike töötajate arvu miinimumstandardid.

4.9.6. COVID-19 kriis on toonud ilmsiks tollisüsteemi vajakajäämised, kuna mitmel puhul on ELi jõudnud nõuetele mittevastavad ja ohtlikud tooted. Komitee on seisukohal, et väga tähtis on võtta esimesel võimalusel vastu turujärelevalve määruse ⁽¹⁴⁾ rakendusaktid.

4.9.7. Komitee toetab ka ettepanekut pöörata erilist tähelepanu ELi 41 vabakaubanduslepingu kohaste sooduspäritolureeglite ja -menetluste järgimisele. Teiste kaubanduspartnerite, eelkõige Hiina puhul on e-kaubanduse hüppeline kasv tekitanud tolliasutustele lisaprobleeme. Seega on täiesti mõistlik olukorda hinnata ja rakendada vajaduse korral meetmeid.

4.10. Ühe üksusena tegutsevad tolliasutused

4.10.1. Analüüs näitab, et piiriülest koostööd saab märgatavalt suurendada. Komitee mõistab, et ainus viis edasi liikumiseks on tagada ulatuslikum ja parem koostöö liikmesriikide tolliasutuste ning tolliasutuste ja teiste riiklike asutuste vahel. Ka heade tavade jagamine võib aidata tolliteenuseid tulemuslikumaks muuta.

4.10.2. Selle koostöö elluviimiseks vajalike tollikontrolliseadmete ostmiseks on vaja märkimisväärseid investeeringuid. Komitee märgib, et komisjon nõustus esialgses ettepanekus ⁽¹⁵⁾ katma ainult 80 % investeerimisvajadusest. Ülejäänud 20 % peaksid kandma liikmesriigid ise. Arvestades COVID-19 pandeemia põhjustatud majanduslikku olukorda liikmesriikides, ei usu komitee, et kõik 27 liikmesriiki on 2021. aastal suutelised neid summasid investeerima.

4.10.3. Lõpetuseks esitab Euroopa Komisjon julgelt vastuolulise ettepaneku koostada 2023. aastaks mõjuhinnang ELi tolliameti loomise kohta. Komitee ei ole kindel, et liikmesriigid sellega nõustuvad.

Brüssel, 24. märts 2021

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Christa SCHWENG

⁽¹³⁾ Euroopa finantspersonaliliidu (Union of Finance Personnel) uuring.

⁽¹⁴⁾ ELT L 169, 25.6.2019, lk 1.

⁽¹⁵⁾ COM(2018) 321 final.